

Columbus als onderdeel van onderwijsloopbaanbegeleiding

Hoe ga je met Columbus aan de slag als leerling, school en CLB?

DOOR BAVO VERLACKT

H

Het instrument Columbus (zie artikel p. 28 in dit nummer) is niet bedoeld als een instrument dat op zichzelf staat. Het maakt best deel uit van een ruimer traject van onderwijsloopbaanbegeleiding (OLB)

in de secundaire school. Bavo Verlackt legt uit hoe ze dat doen via het nascholingsproject 'Verankeren van Columbus in het schooleigen OLB-beleid', aangeboden door Katholiek Onderwijs Vlaanderen en Vrij CLB Netwerk. Met het schoolteam zoomen ze in op de verschillende aspecten van onderwijsloopbaanbegeleiding op school. Columbus hierin inpassen, is een aanleiding om elk aspect te gronde te bekijken.

OLB AAN DE HAND VAN ZES KEUZETAKEN

Het startpunt van de nascholing 'Verankeren van Columbus in het schooleigen OLB-beleid' is dat een school haar huidige onderwijsloopbaanbegeleiding in kaart brengt. We vragen aan de school, de pedagogisch begeleider en het CLB om de concrete acties binnen de school te positioneren bij zes verschillende studiekeuzetaken (oriëntatie, exploratie in de breedte, exploratie in de diepte, exploratie van zichzelf, beslissingsstatus, binding). We vragen ook om de verschillende onderdelen van Columbus in dat overzicht op te nemen. We zijn van mening dat met een kwaliteitsvolle werking rond deze zes studiekeuzetaken een school de leerlingen in hun studiekeuzeprocessen ondersteunt.

Het is erg belangrijk goed na te denken over de timing van het gebruik van Columbus als je sterk wil inzetten op het keuzeprocessen van de leerling. De afname neemt 3 lestijden in beslag, maar de return is groot als de afname doordacht getimed is. Het kan de rest van de geplande acties versterken. Bv. de

Bavo Verlackt

is stafmedewerker bij Katholiek Onderwijs Vlaanderen, dienst Lerenden. Hij heeft expertise in de overgang van secundair naar hoger onderwijs en onderwijsloopbaanbegeleiding over alle onderwijsniveaus heen. Bavo is lid van het Vlor-overlegplatform SO-HO en projectleider van de nascholing 'Verankeren van Columbus in het schooleigen OLB-beleid'.

SID-in kan effectiever bezocht worden als de leerling ‘Wat wil ik?’ en ‘Wat kan ik?’ uit Columbus al heeft afgelegd en besproken.

Als de school, de pedagogisch begeleider en het CLB in kaart brengen wat ze doen en begrijpen waarom ze dit doen, dan kunnen ze ook vaststellen: ‘Wat zit goed? Wat missen we nog? Wat doet het CLB? Wat doet de klastitularis? Wat doet de leerkracht? Wat kan geïntegreerd in welke vakken? Wat bieden we aan voor alle leerlingen? Wat vraagt meer maatwerk? Hoe komen de leerlingen hierin echt tot leren?’ Op basis daarvan dagen we in de nascholing de schoolteams uit om kansen uit te tekenen om deze acties uit te breiden naar alle studiekeuzetaken of te verruimen binnen een bepaalde studiekeuzetaak en/of te versterken.

DE ROL VAN DE BEGELEIDENDE KLASSENRAAD

In de nascholing gaan we met het schoolteam ook in op de werking van de begeleidende klassenraad m.b.t. onderwijsloopbaanbegeleiding. We kaderen een informatierijke begeleidende klassenraad. Over welke (digitale) informatie beschikken we als team? Wat kunnen we met deze informatie nog meer doen dan wat we nu al doen? Wat kunnen we uit ‘Mijn onderwijs’ leren als team? Hoe kunnen we het cijfermateriaal van onderwijskiezer.be inzetten voor het keuzeprocess van leerlingen?

DE PLAATS VAN COLUMBUS BINNEN OLB

We bestuderen samen met de school Columbus. Een deelaspect van een informatierijke omgeving creëren voor de leerling, is de accurate interpretatie van deze veelheid aan informatie. Specifiek voor instrumenten zoals Columbus gaan we in op: ‘Wat wordt wel of niet gemeten? Welke conclusie kan je wel of niet trekken. Welk instrument meet wat? Welk onderdeel van Columbus meet wat? Hoe kan dit instrument ons ondersteunen?’

De feedback van Columbus lijkt eenvoudig te interpreteren. Als je echter de grenzen van deze feedback begint te bevragen, wordt het een stukje complexer. Heel snel moet je vaststellen dat wat op eerste zicht eenvoudig te interpreteren lijkt, toch meer inzicht vraagt in wat nu juist wordt gemeten.

DE LEERLING ALS REGISSEUR

Het inzicht van de leerling in het eigen leerproces vaart er goed bij als het schoolteam de regie van het studiekeuzeprocess steeds aan de leerling laat. We laten ons vaak verassen door onze eigen wil tot actie. De regie ligt in het hele studiekeuzeprocess

echter bij de leerling. We pleiten dus om telkens het denken, de actie, het verkennen bij de leerling te leggen. Dit houdt echter niet in dat het schoolteam niets meer mag bevragen, verhelderen of uitklaren. Het schoolteam blijft een actieve betrokkene in het leerproces.

DIALOOG MET DE LEERLING IS NODIG

Een (digitale) informatierijke omgeving voor de leerling en de begeleidende klassenraad met instrumenten zoals Columbus zet aan tot reflectie. Om echt tot een diepgaande reflectie bij de leerling te komen, is echter dialoog nodig. Anderzijds is de leerling regisseur van zijn eigen schoolloopbaan. Hoe verbinden we deze twee met elkaar?

Door dialoog kunnen we het leerproces stimuleren om de studiekeuze verder te verkennen, te verbreden en uit te diepen (bv. een klasgesprek, een individueel gesprek met leerkrachten of een begeleidingsgesprek met een CLB-medewerker in het kader van een complexere studiekeuze). Soms kunnen dat zelfs erg korte gerichte gesprekken zijn, puur om het denken van de leerling in beweging te brengen.

We stellen vast dat de wijze waarop een schoolteam met de leerling in dialoog gaat van cruciaal belang is. Een schoolteam heeft nood aan 1) inzicht in de stappen van het studiekeuzeprocess, 2) inzicht in de positie van de leerling in dit studiekeuzeprocess en 3) te weten waar de leerling tegenaan loopt. Als je als schoolteam of CLB-medewerker een feedbackgesprek voert met de leerling, mag je nieuwe input, vragen, opinies en tegenwerpingen inbrengen in het gesprek, ook al is de leerling duidelijk eigenaar van het proces. Doe dit vooral als eerste werk. Dat zorgt ervoor dat je tijdens de volgende onderdelen van het gesprek niet sturend te werk gaat vanuit je eigen overtuigingen.

Na het uiten van de eigen overtuigingen, kan een schoolteam of CLB-medewerker met een coachende houding verder het gesprek aangaan. Deze houding kunnen ze versterken door vragen vanuit echte benieuwdheid en echte verwondering te stellen. De leerling kan duidelijk hun overtuigingen zien en zich vervolgens echt eigenaar voelen van zijn studiekeuzeprocess. Het schoolteam en CLB-medewerker kunnen in dit tweede onderdeel ook nieuwe input, vragen en tegenwerpingen inbrengen in het gesprek. Dat gebeurt wel vanuit verwondering en benieuwdheid i.p.v. uit hun eigen overtuigingen. Tot slot kunnen ze samen met de leerling verder bekijken welke stappen nu nodig zijn om het proces verder op het juiste spoor te zetten. ☺

Meer weten?

- Wil je je school warm maken voor dit nascholingstraject? Spreek hen aan! Meer informatie over deze nascholing vind je op www.nascholing.be.
- Schoolloopbaanbegeleiding: <https://www.katholiekonderwijs.vlaanderen/schoolloopbaanbegeleiding-secundair-onderwijs>
- Nascholing ‘Verankeren van Columbus in het schooleigen OLB-beleid’: <https://www.nascholing.be/2019-2020/index.aspx?type=3&mo-did=3173003>